

De aanbeveling

(Concept artikel DaltonVisie, december 2013)

In het kader van de jaarlijkse visiteurstrainingen analyseer ik jaarlijks een groot aantal visitatieverslagen. De afgelopen jaren lagen de meest voorkomende aanbevelingen op het terrein van 'doorlopende leerlijnen' en 'reflectie.' Maar, ook wordt in toenemende mate genoemd: 'De hele dag dalton'

De hele dag dalton.

In de DaltonVisie van september 2013 beschrijft visiteur Aant Mulder dat veel scholen dalton even parkeren onder druk van de door de inspectie gewenste opbrengsten. Hij geeft aan, dat misschien juist niet minder, maar eerder meer dalton hier een oplossing zou kunnen zijn voor eventuele lage opbrengsten. Ik ben het van harte met hem eens¹.

Bij veel visitaties zien we nog steeds dat scholen een duidelijk lesrooster hanteren, waarbij vastligt, wanneer er gerekend wordt, aan taal gewerkt wordt en ook, wanneer de leerling 'daltontijd' of 'taaktijd' heeft. Tijdens de visiteurstrainingen in 2012 is het thema 'de hele dag dalton' expliciet aan de orde geweest en dat zien we terug in de aanbevelingen voor verschillende dit jaar gevisiteerde scholen:

- *'De leerkrachten zijn te veel sturend bezig. Zo zijn er daltonuren, terwijl dalton de hele dag bestrijkt. Geef de kinderen meer mogelijkheden om zelf te laten bepalen op welke momenten zij hun taken maken, waardoor zij eigenaar worden van hun leerproces'*².
- *'Na instructietijd en gezamenlijke activiteiten is alle andere tijd "dalton/takentijd". Stap af van het blok zelfstandig werken, integreer dalton in de hele dag'*³.

De boodschap is duidelijk: losse uren 'taaktijd' of 'daltonuren' sluiten niet meer zo goed aan bij wat de bezoekers voor ogen staat.

- *'Ontwerp als school voor alle groepen een doorgaande lijn met een overzicht van de dag en in de bovenbouw van de hele week waarin duidelijk en gestructureerd wordt aangegeven wanneer er instructie, taaktijd en verlengde instructie is en wanneer er klassikale momenten zijn. Zodat de leerlingen inzicht en overzicht krijgen en daardoor beter en bewuster kunnen plannen'*.⁴

---

¹ Bijvoorbeeld directe instructie en dalton zijn bij een iets andere klassenorganisatie prima verenigbaar: lees verder op <http://www.daltondeventer.nl/literatuur/titels/DirecteInstructieofdalton3.pdf>

² De Ontdekking, Almere

³ Louis Bouwmeester, Amsterdam

⁴ Prins Willem Alexander, Rotterdam

Soms wordt deze aanbeveling gecombineerd met de aanbeveling meer differentiatie op de weektaak aan te brengen en ook keuzewerk niet meer als los onderdeel te beschouwen. Het advies is duidelijk:

- *Integreer het keuzewerk tot een structureel wezenlijk onderdeel van de taak. (Toelichting: Wat is de waarde van keuzewerk? Voor wie is keuzewerk?)*⁵
- *Het keuzewerk hoort in de basistaak, zodat ieder kind er aan toe komt. Bepaal als team welk doel je hebt met keuzewerk.*⁶

Perspectief

Dit alles brengt ons tot een soort ideaalplaatje: Elke leerling heeft niet alleen een taak op maat, maar vooral ook een instructie-rooster op maat. Elke leerling weet precies, wanneer er voor zijn niveaugroep een instructie gepland staat en wanneer er klassikale activiteiten op het rooster staat. Alle andere tijd is voor die leerling 'daltontijd'. De leerling weet precies waar hij aan toe is.

Als we dan ook nog de taak zo vormgeven, dat het kind weet naar welke doelen hij toewerkt en welke wegen er zijn om daar te komen, zal het kind meer eigenaar kunnen zijn van zijn eigen leerproces, zal hij beter kunnen plannen, resultaatgerichter zijn instructies kiezen, cq volgen en kan ook keuzewerk een heel andere inkleuring krijgen.

Maar op die andere taak en de rol van keuzewerk *daarbinnen* kom ik graag in een volgende 'aanbeveling' terug.

Hans Wolthuis verzorgt namens DaltonDeventer (Saxion) een grote variëteit aan trainingen, scholingen en begeleidingstrajecten. Daarnaast verzorgt hij al geruime tijd de jaarlijkse visiteurstrainingen van de NDV

---

⁵ De Droomspiegel, Almere

⁶ De Klimop, Nieuw Bergen

FOTO 2, Sabine-De Tjalk op volgende bladzijde

maandag	8.30-8.45	weektaak plannen	13.15-13.30	estafette
	8.45-9.00	kring	14.00-14.45	meander
	9.00-9.30	taal / spelling	15.00-15.15	evaluatie
	10.00-10.15	pauze		
	10.15-11.00	gym		
	11.00-11.15	rekenen	11.30	plannen met juf
	11.15-11.30	rekenen		
dinsdag	8.45-9.00	rekenen	13.15-13.30	tutorlezen
	9.30-9.45	rekenen	13.30-14.15	brandaan
	10.00-10.30	pauze	14.15-15.00	tekenen
	10.30-10.45	estafette	15.00-15.15	evaluatie
	11.30-12.00	spelling		
woensdag	8.30-8.50	boekenbeurt		
	8.45-9.00	estafette		
	9.00-9.15	rekenen		
	9.30-9.45	spelling		
	10.00-10.30	pauze		
	10.30-10.45	rekenen		
	11.00-12.00	gym		
donderdag	8.30-9.00	spreekbeurt	13.15-13.30	tutorlezen
	9.00-9.15	rekenen	14.00-14.45	naut
	9.15-9.30	rekenen	14.45-15.00	leefstijl
	10.00-10.30	pauze	15.00-15.15	evaluatie
	10.30-11.30	nieuwsbegrip		
	11.30-12.00	spelling		
vrijdag	8.30-8.45	boekentoren	13.15-13.30	lezen
	8.45-9.00	rekenen	13.30-14.00	verkeer
	9.45-10.00	rekenen	14.00-15.00	expressie
	10.00-10.30	pauze	15.00-15.15	evaluatie
	10.30-11.30	nieuwsbegrip		
	11.30-11.45	spelling		

Onderschrift:

In de klas van Sabrina (De Tjalk, Lelystad) weten de één, twee en driesterren kinderen precies wanneer er voor hen een instructie gepland staat. Een eerste voorwaarde voor 'De hele dag dalton'.